

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Széchenyi tér 2. Telefonszám 124.

Szerkesztésért felelős:
ÓZV. DR. KISS PÁLÉ.

Alapította:

DR. KISS PÁL.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HELYBEN:
Fél évre 7 korona | Egy hónap 20
ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Fél évre 14 korona | Egy hónap 2

Messze van az még.

Egy, a frontról jött levél közli, hogy az orosz csapatok legnagyobb részének nem mondták meg, hogy békeakciók voltak folyamatban. Ahol tudatták velük, ott azt mondták nekik, hogy a német békéért könyörög.

De azért az orosz csapatok megtudták mégis mindent a békekutusról: a mi csapataink tudatták velük. S mint a levél írja, míg nálunk a csapatoknál a békeakció vére valami különös emóciót nem csinált, az orosz táborokban olyan vigasság és örömsaj támadt a nyomában mintha valami nagy ünnepet ülnének.

Hát az bizonyos, hogy bele is unhattak már a háboruba amelynek céljait nem tudják, az okát nem értik, mindössze annyit tudnak feléle, hogy azért van háboru mert a cár így parancsolta. Az orosz közkeletű legnagyobb része nem ismer irást, nem tud betűt, újságot talán nem is éreztetének hozzá, az egész ismerete abban áll: car kaza! a cár így parancsolta.

Azonban a nem katonai Oroszország, az, amelyik otthon maradt mégis csak másként gondolkodik, előtte ott van a háboru eredményei a nyomor és a pusztulás sötét képeiben. S azt kérdezi magában, meddig parancsolhatja még a cár, hogy ez tovább is így tartson. Az orosz társadalom azt kérdezi, hogy mi lesz az országból, ha továbbra is tart a pusztulás, a szűlés, amik egyfelől a hatalmi csődjében, másfelől a kétségbeesés forradalmába kergeti a népet.

A hírek amelyek arról beszélnek, egy olyan Oroszországról szólnak, amelyen még nem volt a háboru máshol is csigá megamellől több kézzel szemlélte.

got, erkölcsösülést és szűlést, de ott még többet. Az orosz nép zsarnoki hatalom keze alatt van, de azért mindig forrong, békeidőben is fölűti a fejét az óriás birodalom hol egy, hol másik helyén a forrongás. A veszített japán háborujuk után pedig általános nagy forradalom tört ki az akkori rendszer ellen, amelyet vérbe fojtottak ugyan, de a népnek, és mégis meghozta a dumát, amely csak gyarló utánczata ugyan az alkotmányos államformának, de mégis csak népképviseleti rendszer. Most újból forrongások vannak az egy kormányásra lehetetlenül nagy birodalomtestben, aminek sok ojn jelensége van, amiről még a szigorú titkolás dscára is tudunk.

A sok minisztorváltóság, némelyike börtönbe vetéssel, új és új fővezérek fölbukkanása a megint eltűnése, a szibériai esedabarát meggyilkolása, akinek a gyilkosai még csak perbe fogni sem merik, mind ilyen jelenségek. A cár legkedvesebb embere volt és a lelki kuruzsló s a cár mindenható, hatalma ma már nem meri földöntetni azokat, akik Rasputint eltették láb alól.

A hadviselő felek közül ebben a fölkavart, összekavardott Oroszországban meg volna a békére való hajlandóság. A katonák már beleuntak az elöttük érthetetlen iridok s jójuk néve csak vesztésekkel járó többéves küdelembe, az orosz társadalom pedig érsi és látja a szűlést, a szenvedést, tetéve a hivatali korupció mindenféle fajttával. Hiszen van is arról jövedelgetés elég, hogy esetleg a háboru nem tarthat már sokáig, mert az orosz már kényyszerítve van s hajlandó akár különbözére is, ha egy és más vgyát, eszed tenperi utat a Dardanellákba s egyebet kiélegítve tudhatná s azt, mint eredményt bemutatná otthon.

Azonban az orosz az angol kezében van. Valánikor az orosz

ezüst a rubel hálóza be az egész Balkánt, ma ezt a szerepet játssa Oroszországban az angol arany. Le van kötve a keze-lába pénzzel ma az orosz hadsereg Anglia fogadott verekedője. Anglia nem akarja a háboru végét. Anglia célja a német hatalom, ipar, világkereskedelem letörése, a tenger szabadságának megakadályozása s azt hiszi, hogy ezt még mindig ki bírja verekedni, illetve másokkal verekedtetni magának. Amit az angol befektetőkül dik-tált a többinek, mind csak frázis és hazugság, ezt a semleges államok lapjai is megállapítják: itt az egyik germán faj akarja letör-

ni a másikat, mert ez az utjában áll. Uéleti érdek mozgatja az angolt, miat mindig, hiszen ezért nevesték el a mostani fegyvertársai, a franciák, annak idején piszkos Albionnak. S amíg ennek a piszkos Albionnak lesz pénze arra, hogy vesztegesen, hogy embermilliók életét és egészségét árendába vegye, addig bajos hinni a békehírekben, amikből ugyan most több van, mint eddig. Nem lehet manap még máshun hinni, mint dicsőséges fegyvereink erejében és abban a kitartásban, a mellyel eddig is viseltük a világégs szenvedéseit.

A háboru hirei

Kire számíthat Svájc — Wilson további békeakciója

Budapestről telefonálja tudósítónk: A Pester Lloydnak jelentik Bécsből: Itteni diplomáciai körökben azt hiszik, hogy a svájci szövetségtanács által olrendelt határvédelmi megerősítések elegendő hatással lessnek arra, hogy a svájci semlegesség megsértésének esetleges tervét már csirájában elfojthassák. Eanálfogva nem hiszik, hogy Svájc abba a helyzetbe kerülne, hogy kitünően felszerelt hadseregét csakugyan akcióba léptesse. Természetesen ha a várakozás ellenére mégis beállana a helyzet, hogy egyik hatalmi csoport Svájcot akarja hadszintérré tenoi, ugy Svájc a másik hadviselő csoport teljes támogatására számíthatna.

Cölnische Zeitung szikratávirato: kapott

Washingtonból, amely szerint Wilson elnök határozottan elköveti, hogy a béke eszméjét nem engedni elaludni és mindet el fog követni, hogy olyan módot találjon amellyel a hadviselő feleket rábírja, hogy kicseréljék egymással békefelleteleiket.

A párisi Victorie a következőket írja a cenzura engedélyével: Lehetetlen, hogy a franciák arra lennének ítélve, hogy a háborút mindörökké folytassák.

Párisból jelentik, hogy a kamara elnökségéhez eddig öt indítványt terjesztettek be a kamara sűrűs titkos ülésének megtartása ügyében, hogy a bel- és külpolitikai helyzetet megbeszéljék.

Milanói lapok szerint az oroszok Fundeninal nagy ellenoffenzívát készítenek elő. A nagy esőzések és a Szereth áradása eddig minden nagyobb ákiót megakadályoztak és így még nem történt a helyzetben változás.

Angol hajos körök szerint az új német Mőve eddig 70.000 tonna tartalmu hajókat súlyesztett el. Az elsúlyesztott hajók értéke a rakományal együtt 4-4 és fél millió font sterling.

A cár segítséget ígért az oláhoknak

Az oláh kamara ülése

Az orosz cár segítséget ígért.

A Novoje Vremja jasyi tudósítója jelenti, hogy a félhivatalos lapok az orosz cár által megígért segítségnek a Szerethhez való érkezésével vigasztalják a közönséget és a hadsereget. A román napirancsok a román király és az orosz cár biztatását hangsúlyozzák.

A román kamara ülése.

A Jassyban üléselő román képviselőházban Bratianu és Take Jonescu beszédet mondott, melynek a román sajtó történelmi jelentőséget tulajdonít. A nevezett ülés Jorga tanár hódoló beszédével kezdődött. Jorga a román királyról beszélt, aki nemzete boldogságáért megszakította összeköttetését német családjával, hódolattal beszélt a vitéz román hadseregről, a mely még nincs

szétzúzva, még erejének teljében van és mint egykor a Nagy Iván vajda szétszórt serege, gyülekezni fog, hogy az ellenséget végül mégis legyőzze.

Utána Bratianu miniszterelnök szólalt fel, aki először a nemzeti politika elveit körvonalazta, majd rátért az aktuális kérdésekre is. Hadseregünk mondomta — oly ellenséggel került szembe, mely elhatározta, hogy megbüntet bennünket. Az ellenség e célból felhagyott minden más támadó tervével a többi harc tereken. Az ellenség sokkal jobban van felszerelve mint a világ bármely más hadserege. Ebből a szempontból a németek fölényben vannak, de most bekövetkezett az az időpont, amikor az ántánt-államok kifejtett hadianyagiparuk következtében az ellenség fölé kerekednek. Kijelentem, hogy bármely súlyos is szem ed-

seink, bárminők legyenek a jövőben, mégis megkapjuk méltó jutalmunkat. Ha nem is lehet volna biztos győzelemünkbe akkor sem sajnáltam volna ezt a lépést mert hiszen, tanujelét adtuk erélyünknek. Ellenségeink békéről beszéltek, de reális javaslat nélkül. Bizom szövetségeseinkben, amire minden okom megvan, de ezenkívül írásos bizonyosságaink vannak irántunk táplált bizalmukról, amelyet az ántánt kormányfői újlag ismételt tudomásunkra adta. Már emitt is remélem, hogy jutalmat kapunk áldozatainkért.

Az ülésen felszólalt még Take Jonescu is, aki azt mondta, hogy kész harmincöt éves közéleti pályáját kitörölni emlékeztetéséből, kivéve az utolsó két évet melyben a háborút követelte. Nagyok a mi szenvedéseink — folytatta, — de a mostani nemzedék csak az elődök tartozását rója le. Nem mi szenvedünk egyedül és hallja meg népünk, hogy ha nem is lennének meggyőződve diadalunkról, kénytelenek lettünk volna beavatkozni a háborúba, melyben erkölcsi (1) és történelmi feladatunk van.

Az oroszok a támadásokkal a visszavonulásokat akarják fedezni

Stegemann a Bund katonai szakérője nem tartja komoly offenzívának az oroszoknak a Szeret mentén kezdett támadó erőlködéseit. Inkább arra vall az oroszok ellentámadása, hogy a kiürítéseket és a visszavonulásokat akarják fedezni. Szükség is volt a német—bolgár—osztrák—magyar gyors elnyomulásnak legalább ideig-óráig való feltartóztatására ha bukovinai és besszarábiai helyzetüket nem akarták a legveszélyebbé tenni. Minden attól függ, hogy a központi hatalmak hadvezetősége akar-e nagyobb erővel gyorsan tovább nyomni, vagy egyelőre megelégszik-e eddigi nagy eredményeivel.

Klub és parlament.

Daniel és Muzslay lemondása.

A munkapárt elnökeiről a király a valóságos belső titkos tanácsosairól és egy másik képviselőiről, Muzslay Gyuláról kiderült, hogy képviselői állásukkal a törvény szerint összeférhetetlen kijárásban vettek részt.

Az összeférhetetlenégi szűri még nem itélkezett ügyekben, az sem fog bennünket meglepni a sok hasonló példa vagy — mint a politikus urak nevezik — precesdens után, ha ez a csaknem mindig pártérdeket szolgáló bíróság ki fogja mondani, hogy a két képviselő nem sértette meg az összeférhetlenségről szóló törvényt.

Annyi azonban már most is bizonyos hogy ez a két politikus fontárt a hadügyminiszteriumban egy marhaszállítás ügyének előmondítása érdekében.

Az összeférhetlenségi törvény a képviselőkre vonatkozik és ezek az urak, amikor összeférhetetlen helyzetbe jutnak képviselői minőségükkel, nem a mandátumokról mondanak le amelyre érdemtelenekké váltak, hanem az egyik lemond a pártklub elnökségéről, a másik ugyanennek háznegyji hivataláról.

Bizonyára nem jósszántukból mondtak le, hanem a párt vesztőségének vagy Tiszának, vagy akár a párt összességének kívánságára.

A párt politikai és erkölcsi fölségása tehát nem azt követeli esektől a képviselőktől, esektől a törvényhozóktól, hogy az általuk megszerített törvénynek azzal szolgálatassanak elégtételt, hogy mandátumokról mondjanak le, hanem csak azt, hogy a törvényhozásnál sokkal jelentőségteljesebb tessék be-

elfoglalt tiszteletbeli állásairól köszönjenek le.

Ez azt jelenti, hogy az uralkodó munkapárt politikai és erkölcsi fölfogása szerint a törvényt megsejtő képviselők tovább is képviselők maradhatnak, ellenben nem viselhetnek tiszteletbeli hivatalt az 6 politikát, de egyébként magánjellegű klubjukban, az 6 ur társaságokban.

Vagyis Daniel Gábor ur és Munsly Gyula ur az általuk elkövetett törvénysértés után tovább is tagjai maradhatnak a törvényhozásnak, amely az egész ország sorsát intési, azonban Daniel ur a munkapárt elnökét nem helyettesítheti valamilyen ülésen vagy értekezleten, nem üdvözölheti a párt nevében a miniszterelnököt Munsly ur pedig mint háznagy nem intézheti a klub gazdasági ügyeit, nem gondoskodhatik arról, hogy a klub szolgálja és inasai kifogástalan libériákban mozogjanak a klub fényes helyiségeiben, hogy a klubtagok rendelkezésére mindig friss kártya legyen, hogy a fűtés és világítás kifogástalanul működjen stb. stb.

A munkapárt politikai és erkölcsi fölfogása szerint tehát a képviselőkhöz nem szükséges a feddhetetlenség a klub alnökönek és háznagynak azonban még y gyanúsítástól is menteseknek kell lenniök és már a szűri ítélete előtt is ott kell hagyniök díszes állásikat.

Semmi sem mutatja jobban ennek a mai országgyűlésnek hitványosságát és szűritését, mint az, hogy ilyen fölfogású urak uralkodhatnának benne.

A néppel, vagy amint ők mondják, a nemzettel csak addig törődnek amíg pénz, palinka és pressió segítségével megszerezik maguknak a mandátumot, amely még a maguk szűrikörü ur társaságban is kivételes állást biztosít számukra.

Ezt az állást azután nagyon sokan arra használják föl hogy a választásokon elköltött pénzt sokszorosan visszaszerezessék.

Es ha ezután elod jár az az összehérhetetlenségi bíráskodás mégis asszal járna, hogy a parlamentből is kitessék a két előkelő munkapárti klubtagot és korántsem az erkölcsi dírdalát fogja jelenteni, hanem csak azt, hogy es a két ur nem volt elég érdemes egyéniség a kormányhoz ar, hogy a botrány után is megfartisa őket.

Hirdő

feles munkálata

20 katasztrális hold föld

értekezni lehet:

Özv. Dr. Kiss Pálnéval

Hirdetések felvételnek.

Rekvirálási felhívás

Felhivatik Makó város közönsége, hogy a most folyó katonai rekvirálás ideje alatt mindenki otthon tartózkodjék, vagy lakásának kuicsát (még az üres tanyáét is) a szomszédjának adja át, mert ellenkező esetben lakása (tanyája) fejtetik.

A közönség készletét a katonai rekviráló bizottság előtt őszintén és a magyar ember hazafiasságához méltóan tárja fel, mert ellenkező esetben az eltitkolt készletet hadi tárgyként minden ellenérték megtérítése nélkül fogjuk elkobozni.

Grosz Sándor,
hadnagy, a rekviráló
biz. parancsnoka.

NAPI HIREK

— Gráci kereskedő — makói kalandja. Kellemetlen és drága kalandja akadt Makón egy gráci kereskedőnek, aki hagyományt jött vásárolni. Schvarcz Salamon gráci kereskedő a Korona félreeső helyiségében felejtette pénztárcáját, melyben 5000 korona volt. Tíz perc muva észrevette a hiányt s rohant vissza pénzéért, de mindegyebet talált, csak a pénzt nem. A „becsületes“ megtalálót nyomozza a rendőrség, de ha nyomozás nélkül jelentkezik, jó jutalomban részesül a rendőrségen.

— Kürthy báró segít a szálitási mizériákon. Kürthy Lajos báró, az Országos Közlekedési Hivatal elnöke távirati uton értesítet a vidéki hatóságokat, köztük Makó polgármesteri hivatalát is, hogy ha valamely közszükségleti cikk a városok részére utban van, de annak mielőbbi megérkezését szállítási nehézségek gátolják, az esetben az akadályok elhárítása iránt forduljanak hozzá. A hivatal készséggel hajlandó minden ilyen esetben a városok és községek érdekeiben közbenjárni.

— Összejárk a cipőkészletet. A kereskedelemügyi miniszter leirt a kereskedelmi és iparkamarákhoz, hogy hívják fel mindazokat, akik kerületükben cipőkészlettel rendelkeznek (kereskedők, gyárosok, ipar-

sok), hogy a meglevő készleteiket az alábbi csoportok szerint azonnal jelentsék be. Utcai cipők bőrtalppal, mindenféle kivitelben és bármilyen bőrből. Utcai cipők fátalppal, bármilyen anyaga felsőrészrel. Mind a két csoportnál külön-külön feltüntetendő, hogy hány pár férfi, női és gyermekcipőből áll a készlet.

— Visszavétel a fuvarosokkal és kocsitáladunokokkal. A rendőrség ma a következő hirdményt adta ki: Több oldalról paraszttettek, hogy egyes katonák önhatalmúlag kocsikat foglalnak le, és azokkal munkát végeztetnek. Figyelmeztetem a közönséget, hogy semilyen rangú katonának nincsen joga ahhoz, hogy kocsit akár a háztól, akár az utcáról lefoglaljon és használjon, ha katonai tervet teljesíteni a katonaság részére azt minden esetben a városi közigazgatási hatóság rendel ki saját közege által. Felhívom tehát a közönséget, hogy hogy bármilyen katonára fogadját, vagy akármit el akar tölve venni, kivéve a gabona rekviziciós bizottságot tisztvezetése alatt, annak szegüljön ellent, ha pedig erőszakkal a kocsit mégis elviszi, akkor tanuk felhívásával igyekezzenek megállapítani az illető személeazonosságát és az egyéb bizonyító adatokat, hogy az illetőt a honvéd ügyességnél foljelenthessem büncselekmény miatt.

— A csontról. Az ebek járulékkára a csontra is rákerül a hivatalos gondoskodás. A polgármester ma következőket teszi közzé a csontról. A háborús állapotok folytán fontos szükség van arra, hogy az állati csontot gyáripari feldolgozása után a szappangyártás céljaira a csontszirt és a szuperfoszfát műtrágya nyersanyagát, s csonlisztet az erre alakított központminél nagyobb mennyiségben megszerezhesse. Hazánk műtrágyaszükséglete évi 30 000 waggon, melyből a háboruban alig 2000 waggon áll rendelkezésre. A műtrágyagyártás melynek a tengeri utak elzárása óta egyedül nyersanyaga a csont, csak úgy fokozható, ha a lakosság széles rétegeiben is közismertté válik, hogy az állati csont a háborús viszonyok közt jelenléte nem szabad, hanem az ipari feldolgozás céljaira kell bocsájtani. A termőföld 1 kgr. csontért 5 kilogramm kenyeret ad, mint termésméltó. Felhívom tehát a lakos-

ságot, hogy a háztartásokban, vendéglőkben, mézarszékben, stb. a csontot ne dobják el, hanem gyűjtsék össze és adják el azoknak a kiskereskedőknek, vagy házalóknak, akik a csont bevásárlásával megbízásunkból rendszeresen foglalkoznak.

— Keresünk régi lappeldányokat. A „Makói Független Újság“ 1916. január 27 iki, február 1, és február 24 iki, továbbá április 18 és 30 iki lappeldányait keresünk. Akiknek megvan sziveskedjenek azokkal szerkesztőségünkbe beérkezni.

REGÉNY

Egy vígjáték németül

(1475)

133. fejezet.

Ninette.

Es ebben igazat is mondott, mert valahol csakugyan áll a csoncsi, A herceg ma ára kapta felöltőjét, felsőbe nyomta kalapját és rohant le a lépcsőn, miközben kiáltá:

— Az orvos tartalma magát késsen, hogy az első hívásra megjelenhessen!

Lent éppen arra ment egy úres bérkocsi. Sutkow intására oda kanyarodott a járdá mellé a herceg beszállt. A komornyik felkapott a bakra s megmonda, hogy kell hattan.

Folyt. köv)

Makói Urania Színház

Telefon száma: 181

Szombaton, január 20 án,

Nordisk műsor!

Az orvos dilemmája
Nordisk dráma 3 felvonásban.

Kétszer meggyilkolva, és mégsem meghalva
Vígjáték 2 fevonásban.

Előadások kezdete 6, és fél 9 kor

Katonák őrmestertől lefele a postafelét fizetik, kivéve vasárnap est

Eladó.

Szép szar PERE eladó.
Cim a k ad hivatalban.

